

Gorócutai zlj budai hovec

HIVEN · BECSÜLETTEL · VITÉZÜL

EGYESÜLETI
ÉRTESITŐ

Kiadja: A Magyar Csendőrök Családi Közössége

Chartered July 14, 1958. B. 56-940 — Cleveland, Ohio.

1972. december — 43-44. szám

TARTALOMJEGYZÉK

Mindszenty bíboros újévi beszédéből	1
Félévi beszámolónk	2
Meghalt v. Magyarosy S. vezezds.	3
A modern kor bűnözései	4
La Gendarmerie	10
Naplótöredékek a Várból	14
Galántai zlj. és a Vörös Csepel	23
Egy koros bajtárs kifakadása	26
Halottaink	27
Az Interpol	27
Miért nincs a cső-ségnek védszentje?	30
Rendőrség, Csendőrség, Vkf 2	31
Évfordulók	35
Rövid hírek	35

MINDSZENTY BIBOROS ÚJÉVI BESZÉDÉBŐL

(Részletek az Újság című clevelandi hetilap 1973. január 11-i számában leközölt Mindszenty hercegprímásnak Bécsben, újévkor elmondott beszédéből.)

Az új év homlokzatára a jelmondatot Szent Pál fogalmazta meg a Titushoz írt levelében: "Sobrie, juste et pie vivamus in hoc saeculo. — Józanon, igazságosan és jámborsággal éljünk." Miért mondja Szent Pál, hogy *józanon*? Ma eszeveszett a világ. Józan gondolkodás kell. Azután gondolkunk az itatra is. A magyar hivatalos statisztika mondja, hogy az alkoholizmusnak a mi népünk életében otthon kiugró szerepe van. Ez a bajunk: ez a kiugrás a bűn irányában! Sem az emigrációban, sem otthon mi ne legyünk bódultak az alkoholtól.

Igazságosan. Mindenkinek a magáét. Istennek, császárnak, a másik embertársnak, felebarátnak. Nem magunk vagyunk az első személy, hanem a felebarát az első személy. De felette is áll az Isten!

Az igazságosságban benne van az udvariasság is, az előzékenység is, a szeretet is.

És *jámborságban* éljünk. Az áhítat nem annyit jelent, hogy lesütjük a szemünket. Az kevés. Az egy élet-állapot és nem egy élet-mozzanat. Ez az áhítat élete összekapcsol Istennel és én tudom, érzem magam fölött és az emberiség felett az Istennek az elsőbbségét és felsőbbbbségét. De mindjárt az Isten után következik az ember. Ha az Istent letaszítom a trónról és az embert akarom a helyébe ültetni, az a legnagyobb ostobaság és szeretetlenség és hiba az ember ellen. Az ember Istentől bír mindent, amit bír és jaj annak az embernek, ha nincs fölötté Isten. Akik ma írtják a nemzetet, azok hirdetik, hogy nincs Isten. De gyümölcséről megismerjük őket. Ez az embernek a sorsa, ahol a hatalom-bírlalók nem ismerik az Istent. Mi csak Istennel, Isten által és Istenben bírhatunk emberi méltóságot.

Megismétlem az éneket:

"Kisded Jézus, ne sírj a bölcsőben,
nem bántunk meg vétkeinkkel ez új esztendőben!"

Közgyűlés. Ezévi rendes közgyűlésünket november 18-án tartottuk meg. Sajnálattal kellett megállapítani, hogy sokan találtak különböző "mentséget" a távolmaradásukra és csak megbízott útján képviseltették magukat.

A tárgysorozat szerint az elnökünk beszámolt az utolsó évi tevékenységünkről, a különböző hazafias — köztük az októberi — rendezvényeken való résztvételeinkről, a múlt évi szilveszter sikeréről, köszönetet mondva a rendezőknek. Majd kegyeletes szavakkal emlékezett meg a nemrég elhunyt v. Magyarosy Sándor vezetéséről, aki rendezvényeink elmaradhatatlan vendége, lelkes támogató barátunk és igaz bajtársunk volt.

Utána a pénztárosunk számolt be az anyagi helyzetünkről, amivel kapcsolatban megszavaztuk a karácsonyi segélyeket is — legnagyobbbrészt otthoni rászorulóknak — az eddiginél valamivel magasabb kiszabásban.

A tisztségviselők újraválasztása nem okozott gondot, mert mindegyik maradt a helyén a következő évre is.

Az elnök beszámolt a szilveszteri előkészületekről, illetve azoknak már rögzített állásáról és elosztotta a teendőket a rendezők között. Azzal a reménnyel zárult a közgyűlésünk, hogy vendégeink — mint eddig — az idén is kellemesen fognak szórakozni körünkben az év utolsó napján.

— K.L. bajtársunk arról értesített, hogy az ősz folyamán egy igen jól sikerült társasvacsorát rendeztek Londonban, amelyen úgyszólván az összes ottlakó bajtársak megjelentek. Legyen ez jó példa a kisebb csoportjainknak.

— Detroiti cső. bajtársaink minden magyar hazafias ünnepség rendezéséből alaposan kiveszik a részüket, élükön Nagy Gábor bajtársunkkal.

— Sajnálattal vettük tudomásul, hogy dr. Endrődy Barna bajtársunk, a buenos airesi cső. csoport elnöke, — egészségi állapotára való tekintettel — kénytelen volt lemondani tisztségéről. Ez alkalomból bajtársi köszönetünket fejezzük ki a 7 éven át folytatott lelkes munkájáért, mellyel csoportját példaadóan összetartotta és vezette, s egyben itt kívánunk Neki teljes, mielőbbi gyógyulást!

Meghalt

vitéz MAGYAROSY SÁNDOR

m. kir. vezérezredes

Csak nemrég ünnepelte — látszólag jó egészségben — szeretett családja és jóbarátai körében a 80. születésnapját.

Őszinte tisztelője volt a Testületünknek, igaz, jó barátja Családi Közösségünknek, s elmaradhatatlan, szeretettel körülvett díszvendége minden emlékvacsoránknak, — még ez évben is! Ekkor még jelét sem mutatta, hogy súlyos kór fenyegeti és nemsokára itthagyni bennünket.

Katonai pályafutását 1909-ben kezdte, mint honvéd zászlós.

Az I. világháború elején megsebesült. Majd a román áruláskor az Uz völgyébe vezényelték ezredével, ahol a Magyaros-tető elfoglalásában jelentős szerepe volt, amivel kiérdemelte a III. o. Vaskoronarendet.

Elvégezte 1917-ben a laibachi, majd a kommun bukása után a magyar vezérkari iskolát. Tanár volt a Magyar Hadiakadémián, majd határőr dandárparancsnok. Később a BM. kiképzési csoportfőnöke, végül a Légierők parancsnoka.

Egészségi okokból 1944-ben nyugalomba vonult. Ez alkalommal a Kormányzó úr a Különös Dicsérő Elismerés magyar koronás nagy aranyérmével díszítette fel.

A második összeomlás Ausztriában érte, ahonnan a fejjavadások hazaszállították. A népbíróság 2 évi fegyháza ítélte, amit le is töltött. Utána sikerült újra szabad-földre jutnia és családjával Argentínába vándorolt ki. Onnan 1965-ben telepedett át Clevelandba.

Vitéz Magyarosy Sándor bajtársunk — számos bel és külföldi kitüntetés és rendjel tulajdonosa — elérte a legmagasabb rendfokozatot! De élvezte Legfelsőbb Hadura bizalmát, alárendeltjei ragaszkodását és szeretetét is!

Mi csendőrök, akik tiszteltük és szerettük Őt — aki számos jelét adta testületünk iránti megbecsülésének, — megrendülve búcsúztunk Tőle ravatalánál.

Ha visszagondolunk a magyar csendőrség működési területén szolgálatunk alatt előfordult bűncselekményekre és összehasonlítjuk azokat Délamerika területén az utóbbi években előfordultakkal, akkor nem túlzok, hogy ezek úgy viszonyulnak egymáshoz, mint egy falusi torony a délamerikai 7021 m. magas Aconcagua hegyhez.

Otthon — annak idején — a legtöbb bűnügy tárgya lopás, csalás, sikkasztás, gyújtogatás, testisértés, néha emberölés, nagyritkán gyilkosság, szemérem elleni bűncselekmények, rágalmozások, becsületsértések és kihágások voltak. Az őrsök a kiderítetlen eseteket nyilvántartották, azokat a szemlélő szárnyparancsnok átnézte, utasítást, tanácsot adott, ha kevés volt azok száma, megdicsérte az őrsöt. Egy közepes őrsön átlagban 6-10 volt ezek száma.

Hol vagyunk mi attól, amikor itt pl. Délamerikában a bűnesetek nagyrészét nem tudják kideríteni a jóakarát, a magas szellemi és technikai segítség mellett sem. Amikor nem egyének, hanem banda-csoportok, egyetemek ifjúsága, vagy utcai tömegek követnek el kollektív törvénysértéseket, halálesetekkel, sebesültekkel, óriási vagyoni károkkal! Itt nincsenek tyúklopások, krajcáros rablások vagy sikkasztások, enyhe kocsmái szurkálások. Nagy halra mennek! Bankrablások fényes nappal, amikor többszázmilliókat emelnek el, a bankot őrző rendőrt lelövik, jobb esetben csak lefegyverzik és a WC-be zárják a kliensekkel együtt. A tettesek között a legtöbb esetben nők is vannak, akik apácának, a férfiak katonatisztnek, rendőrnek, tűzoltónak, alkalmi munkásnak öltözve, — álcázva magukat. Egyes rendőr-őrszobát, laktanyát csak a felszerelés, — fegyver, ruha-szerzés — miatt támadnak meg. A bandák legtöbbször 4-9 fősek. Ékszerüzleteket rabolnak ki kisebb női bandák is. Egy 17 éves lány revolverrel elvette egy meglepett rendőr géppisztolyát és jelvényét! Egyik bankrablásnál egy teherautó állt meg a bank előtt, kiszállt belőle 4-5 "katona" és 2 "rendőr". A bank előtt álló 2 rendőrnek azt mondták, hogy "bankvédelmi gyakorlat"-ot tartanak. Bent azután

kirabolták a pénztárt, majd simán elrobogtak. Nagy összegeket szállító páncélos gépkocsikat is kirabolnak dacára, hogy azokat rendőrök védik a sofőrülésen! Egy jó nyomozó első kérdése; hogy lehet, hogy mindig tudják, hol, mikor van nagyobb pénzszállítás? Egyszerű, mert az ilyen bandában benne lehet maga a pénztáros is! Sőt volt eset, amikor a bankigazgató is benne volt a rablási terv előkészítésében! Sokszor nagyobb összeget mondanak be a biztosító intézetnek, amelyik a kárt köteles megtéríteni. A különbözetet az igazgató, vagy a pénztáros már előzőleg a lakására vitte, de a pénztárnaplóban szerepel. Szóval ravaszul dolgoznak! Mindenütt van vészcsengő, de nem merik használni mert félnek, hogy akkor a banditák lőnek! Ma már a rendőrök bent vannak a bankban, emeletesen elhelyezett páncél mögött kis lőréssel, ahonnan 2 géppisztolyos rendőr figyel. Volt eset, hogy ezek, a 6 rablóból 4-et lelőttek! Egy másik rablásnál a bankhelyiségben lévő rendőrt lelőtte az egyik bandita, de a rádióon riadóztatott ró. készültség azt az utcán gp. sorozattal küldte a másvilágra. Egy hasonló esetben egyik rabló kegyelmet kért, de hiába, azt is leterítették. Sok rendőr áldozata van ezeknek a bandáknak! Sajnos, egyes bírók megvesztegethetők, s a bűnözőt jó ügyvéd védi. Ma már, ha a bandánál fegyvert látnak, a rendőrök azonnal lőnek, mert tudják, hogy pillanatnyi késedelem is halálos lehet rájuk nézve. Az e miatt aggályoskodó rendőrök nem egyszer megtették, hogy a halot bandita kezéből kivették a pisztolyt, abból pár lövést adtak le, utána visszavették a hulla kezébe. Így a vizsgálat azt állapította meg, hogy a bandita lőtt előbb. De védekezni valahogy kell! Nincs halálos ítélet, csak statárium idején, de azt nem alkalmazzák. Így nincs, ami a bűnözőket elretten'se. Fegyvert még diákoknak is lehet vásárolni — engedély nélkül! Sőt, sok női ridikülben is ott van a púderdoboz mellett a kis gyöngyházfogantvús pisztoly, de a férfiak zsebében biztosan! Ezt csak akkor veszik terhelő körülménynek, ha az illetőt bűncselekményen érik. Otthon bárki, egész arzenált tarthat, senki sem ellenőrzi, s ha légvédelmi ágyút von maga után az utcán, azon sem ütközik meg senki.

Kik a bandák tagjai? Azt hinnénk, hogy hivatásos gonosztevők! Szó sincs róla! A legtöbbjük művelt ember. Köz-

tük nem egyszer fiatal orvosok, ügyvédek, egyetemi tanárok, tanítónők, magas állású apák fiai és leányai találhatók. Így érthető, hogy a törvényhozók miért nem akarnak olyan törvényt hozni, mely a halálos ítéletet megengedné. Mert az, esetleg saját gyermekük kivégzését tenné lehetővé. Igen sok egyetemi fiú és leány is bandita.

Kérdezhetnők, hogy miért van ez így, s milyen cézzal züllöttek el ennyire ezek a "művelt" emberek? Azért, mert a legtöbb esetben a pénzt nem a saját céljukra, hanem politikai célokra, vagy szociális indokkal rabolják. Előbbi lehet a kormányrendszer megbuktatása, utóbbi az igazságtalanságok — nyomor, éhség — megszüntetése, vagy enyhítése, s az erre való figyelmeztetés. Igen sok hús, tej, más élelmiszer, ruha stb-t szállító teherkocsit rabolnak el, a sofőrt kényszerítik, hogy hajtson egyik nyomortanyára, ahol a rakományt kiosztják. Ilyen esetben a szándékot, a fennálló szociális igazságtalanságok mellett nem is lehet nagyon elítélni, s alig van rájuk húzható törvénycikk.

Több 10-15 emeletes ház összedőlt, mert a cement felét a vállalkozó, vagy a munkások ellopták. A cementlábak keménységét hatóságilag előírt próbafúrásokat az ellenőrök elmulasztották, amiért jutalmat kaptak!

Orvosnak, ápolónak álcázott banditák kórházakat fosztottak ki. Műszereket, kötszert, sőt röntgen-készüléket is raboltak saját, titkos kórházuk részére, ahol az ő orvosaik kezelik a rászorultakat, sebesültjeiket.

Egy magas állású apa 20 éves fia rövid idő alatt 18 embert ölt meg. Elméjében teljesen beszámítható! Egy állami bankból nemrég 450 millió pesot raboltak el. Az egyik tisztviselő 2 évig dolgozott a rablási terven, beavatva az éjjeli-őrt is. Csak néhány éve 550 peso volt 1 \$, ma az 1350 peso körül jár.

Minden rendőrgépkocsi rádióval van felszerelve és egy ilyen nagyobb bűncselekménynél a város és a határátmenő állomások is körül lesznek zárva. Tehát, percekben belül az egész ország tudja. A banditák rendszerint lopott kocsival "dolgoznak", mert nem tudni, hogy a sarkon álló rendőr nem fényképezte-e le a kocsit. A menekülés után egy félreeső helyen, szűkebb utcában kiszállnak, letörlik az ujjlenyomatokat — de lehet, hogy kesztyűvel dolgoztak —,

a kocsit elhagyják, esetleg leöntik benzinnel és elégetik. De ugyanott már egy másik kocsi vár rájuk! Időközben a rablott pénzt már átadták másoknak és csak szerencséről lehet beszélni, ha egy ilyen esetet kiderítenek. A szemtanúk félelemből nem mernek nyilatkozni, de vannak más "szemtanúk", akik a bandák érdekében félrevezető nyomot szolgáltatnak.

Az utcai útonállásnál nem tanácsos ellenszegülni, mert a banditák lönek! De lelöttek már olyan ártatlan embert is, aki meggondolatlan mozdulatot tett, — hirtelen a zsebéhez nyúlt. Lelöttek bosszúból olyan egyént is, akinél kevés pénzt találtak.

Egy időben divat volt a gengsztereknél, hogy utasokkal telt vonatokba égő petróleumos üveget dobtak be. A vasúti kocsik leégtek, sok sebesült, az utasok közt pánik keletkezett. Az állam ezeket a kiégett kocsikat kiállította a nagyobb pályaudvarokon, ilyen felírással: "Lám, így dolgoznak a nép ellenségei"! Utcai tüntetéseknél egész utcasorok üzleteinek drága, nagy üvegtábláit bezúzzák — minden ok nélkül! Sztrájkok alkalmával kiüldözik a gyárból a sztrájktróket, de egyeseket meg is ölnek!

Vasúti pénztárosok, de üzletekben a pénztárosnők is ügyesen manipulálnak a saját javukra, a visszajáró pénzzel!

Volt egy bankbetörés, ahol a rablók annyira biztonságban érezték magukat, hogy a pénztárszekrények kiürítése után megfürödtek a bank fürdőszobájában, az éjjeliőrrel vacsorát, italt hozattak. Másnap csak a hült helyüket találták! Errefelé nincs rendőri bejelentési kötelezettség lakásváltogatásnál. Így az éjjeliőrnek is bottal üthették a nyomát, kiről utóbb kiderült, hogy börtönviselt egyén, de a bankigazgatóság nem prioráltatta a felvétel előtt.

Megtörtént, hogy a börtönőrök ásót, kapát szereztek a fegyenceknek alagút ásáshoz. Ezt persze nem szívességből tették, s mint kiderült, előre bezsebelték a jutalmat. Másik esetben a cinkosok kívülről befelé ástak alagutat és a menekülés felfedezésekor 6 börtönört agyonverték.

Gyenge jellemű embereknél, látjuk, mit tesz a pénz! Az utóbbi években elharapódtak az emberrablások.

Követeket, diplomatákat raboltak el politikai célzattal, de gyárigazgatókat is! A váltságdíj sok millió, vagy elfogott banditák szabadlábra helyezése, elbocsájtott munkások visszavétele, szakszervezeti tagok ellen az eljárás beszüntetése, sőt szerepelt olyan "szociális" követelés is, hogy az egyik gyár 1000 millió értékű tanszert osszon ki ingyen, szegény tanulóknak, — megjelölve az iskolákat. Ha a követelést nem teljesítik, az elrabolt egyént rendszerint megölik. Ily módon már több diplomatával végeztek, sőt egy volt államelnökkel is.

Voltak esetek, amikor az állam tárgyalta a banditákkal, — vagy maga a család. A levélváltást, üzenetet, számozott helyzetjelentéseket a banda, kávéházak, bárók WC-jében helyezi el és az így jut a hatóságok és a közönség tudomására. De a kormány okult azon, hogy az emberablások folytatódnak akkor is, ha eleget tesznek a követeléseknek, s így a tárgyalásokat beszüntette. Sajnos, ilyenkor ezek a szerencsétlen elraboltak fel lesznek áldozva! Volt kivételes eset, amikor a követelés teljesítése után az elfogottat meleg kézszorítással elbocsájtották, sőt gyerekeinek ajándékot is küldtek. Volt olyan bandita is, aki az elfogottnak minden igazolványát visszaadott, sőt utiköltséget is, hogy hazamehessen.

A bandák szigorú fegyelem alatt dolgoznak, az árulóra biz'os halál vár.

Természetesen vannak ellenbandák is, amelyekre ezek a megbélyegzések nem illenek. Ezek tagjai viszont írtják a gonosztevőket! Pl., a bíróságra kísért rendőrgyilkost, hogy fel ne menthessék, — persze pénzért!! — a börtönőrök kezei közül elrabolják, gk-n a város szélére viszik, ott agyonlövik és a mellére táblát tesznek: "Én nem fogok többé rendőrt megölni!"

Braziliában már vagy 500 banditát öltek meg ilyen módon, ami a rendőrség munkáján sokat segít, de a lakosságot is megnyugtatta. Persze a kormány ezt nem jó szemmel nézi, de nem tehet ellene már csak azért sem, mert a tetteket sosem találják meg. (L.E.É. 35-36. sz.)

Az egyetemi ifjúság is sok gondot okoz a hatóságoknak. Voltak esetek, amikor elfoglalták az épületeket, követelték egyes tanárok felfüggesztését, kicserélését az általuk

ajánlottal. De követelték azt is, hogy ne a tanár osztályozzon, hanem ők, sőt a kérdéseket is ők adják fel! Mit lehet várni majd az életben az így "végzett" diákoktól?

Az E.É. tele volna velem, ha minden érdekes és otthon soha elő nem fordult esetet leírnám. De még egyet! A járdán, fényes nappal egy nő fekszik, jajgat. Körülállják. Szülési fájdalmai vannak. Egy jólelkű fiatal nő felajánlja, hogy taxin a közeli kórházba viszi. A taxi már ott is van! A beteg kéri, hogy inkább haza vigyék, ahol a férje várja. Járatlan vidékre hajtanak, ahol egy kis ház előtt megáll a kocsis, kísérik a "vajúdót". Odabent a csinos, segítőkész nőre többen rárohannak és erőszakot követnek el rajta. Majd a szeméit bekötik és a városon kívül kilökik a kocsiból. A sofőr bandita. A kocsi lopott, amit a rő-ség másnap üresen megtalált.

Még megemlítem a pornográfiát, mely Északamerikából jött ide. Német képesújságokat csak úgy engedtek be eddig, ha a szemérmetsértő képeket "retusálták". Ez annyiból állt, hogy a meztelen női képeken a mellrészt leragasztották. Most már bejöhetnek e nélkül is, sőt a "Stern" a legszemérmetlenebb képeket is közli.

Az a meggyőződésem, hogy sok bűncselekménynek a nyomor, az igazságtalanság, az erkölcsi lezüllés, a nevelés hiánya, nemtörődömség a szülők részéről, a kényelem és a luxus utáni vágy az oka! Ezen azonban nem tud egy jól felszerelt és kiképzett közbiztonsági szerv sem segíteni! Ehhez az is kell, hogy a felelősségtudat és az erkölcs is javuljon meg! A jó erkölcsnek a keresztény hit a bölcsője és alapja, ami sajnos, mindjobban csökken az emberek szívében. A papok sokat segíthetnének, de a szülők is, akik most még hagyják a gyerekeiket hajnalban hazatérni anélkül, hogy tudnák, mi történt az éjszaka!

A keleti államokban — beleértve hazánkat is — sokkal nagyobb rend van mint errefelé. Próbáljon ott valaki egy rendőrt lelőni! Rövidesen akasztanák! És ez a helyes! Az arab nemzetiségű államokban nyilvános tereken akasztják fel az élelmiszer-hamisítókat, az árdrágítókat, a kábítószert csempészeket, rendőrgyilkosokat. Tanulhatnánk tőlük!

Egy svájci tudós azt állítja, hogy az emberiség mindjobban az örületbe süllyed. Úgy látszik igaza van! De re-

mélni lehet, hogy a világ sorsát nem emberek döntenek el még akkor sem, ha már úgy is néz ki, hogy az emberiség maga-magát akarja kiirtani!

* * *

(A következő számunkban az USA-ról adunk egy rövid korepet — különösen a minden rosszban vezető Clevelandról — némi "vígasként" az argentinoknak. Szerk.)

LA GENDARMERIE

(Dr. R. B. bajtársunknak az előző számunkban jelzett franciaországi tanulmányútjáról szóló leírását az alábbiakban közöljük.)

1972 június 9-én indultam el egyetemista diákjaimmal az Egyesült Államokból, hogy tanulmányozzuk a francia közbiztonsági szerveket.

A minket váró francia parancsnokok előre kidolgozták ottlétünk idejére a teljes programot, amelyet megérkezésünkkor prezentáltak.

Párizsban a BM. rendőrségi osztályától kezdve a detektívképző iskoláig mindent megnéztünk, amiről jegyzeteket készítettünk. A BM-be vitt az első utunk, hivatalos kocsin, tolmács egy angolul jól beszélő rendőrtiszt volt. Előbb szóbeli előadást tartottak, majd a különböző intézményeket néztük meg.

Következő utunk — csendőr gépkocsikon — a város környékén lévő csendőr parságokhoz és iskolákhoz volt. A város határától kocsinkat 2 motorkp-os cső. kísérte, akik minden útkereszteződésnél leállították a forgalmat, amíg mi áthaladtunk! Az újoncképző iskolában annak ezds. parancsnoka üdvözölt bennünket. Előbb konyakkal kínált, majd a látnivalók következtek.

Párizsban megnéztük a csendőrség világhírű Köztársasági Gárdáját, hallottuk játszani ennek 120 tagú szimfonikus zenekarát, szemtanúi voltunk lovas és gyalog-zenekara színes, Napóleon-korabeli díszruhában való felvonulásának. Látuk a csendőrség különleges motorkp-os osztagát is, s annak egy remek mutatványát, amikor 16 csendőr 3 motorkp-on gúla-alakban helyezkedve el, lassan

vonult el előttünk. E "mozgó gúla" fényképe az arizónai Állami Egyetem napi újságjában is megjelent az első oldalon. Bravúros mutatvány volt! Reggeltől estig volt elfoglaltságunk, számos előadást hallgattunk. — Diákjaim — különösen a csendőrségtől — el voltak ragad'atva! Nemcsak a selection, de a kiképzésük és a fegyelem is mintaszerű! Néhány őröt is megtekintettünk. A nők a laktanyaépület emeletén laknak, míg lent az irodák vannak. Az iskoláknál is mindenki bent lakik, ahol uszoda, tenispálya, stb. mindenütt megtalálható.

A "szemlének" után egy 3 fogásos pezsgős ebéd volt a tiszti étkezdében. Szóval, a franciák igen kedvesek, udvariasak mint házigazdák is.

A "Mobil Gendarmerie" a közlekedés irányításában, a nagyszabású közbiztonsági feladatok megoldásában tevékenykedik, valamint a továbbképzést szolgálja.

Állandó elfoglaltság, minden nap új és újabb látnivalók, számtalan élmény és tapasztalattal telt el a kiszabott 4 hét, mely alatt alapos betekintést nyertünk mind a cső-ség, mind a rő-ség szolgálati és részben a magánéletébe is. A program végeztével diákjaim — különösen a csendőrségről szerettekől elbűvölten — visszatértek az egyetemükre, én pedig folytattam a nekem hosszabra engedélyezett, kitűzött programomat.

Előbb Grenobleban tanulmányoztam az ottani rő-séget, majd Lyonban, a rő-ség legmagasabb-fokú iskolájában előadást tartottam az amerikai rő-ségi rendszerről. Később — mint az iskola vendége — jelen voltam az új rendőrtisztek (Commissionerek) felavatási ünnepélyén, ahol a belügyminiszter megbízottja adta át a rendőrségi hatalmat jelképező piros-fehér-kék szalagot az új Commissionereknek, amit azok nyomban a derekukra kötöttek. Az iskola parancsnoka, akinek Lyonban vendége voltam, időközben belügyminiszter lett. Egy igen kedves, s.k. írt levélben köszönte meg a rő-képző iskola részére általam küldött szakkönyvet.

A számos törzstiszten kívül 4 csendőr-tábornokkal is megismerkedtem. Mindenütt meghívtak — vendégként — a tiszti étkezdébe, ahol egy déli étkezés 2 óra hosszat tartott, 3-4 féle erős borral! Mindenütt gépkocsi állt a ren-

delkezésemre, a tolmáctisztet egy cső., vagy rő. töltötte be.

A rő-ség nagy tömegben van bevetve Franciaországban! Sokszor láttam a különleges "CRS" rő-ségi egységeket egy-egy utcasarkon, vagy parkban, bevetésre várakozni. A CRS karhatalmi rő-ség, a nép nem igen kedveli.

Lyonból egy cső. alezredessel gk-n mentünk a francia-svájci-olasz határhoz. Ott kötélpályán felhúztak az örök havasokba. Itt a helybeli "Hegyi Csendőrség" bemutatót tartott a számomra, hogy hogyan mentik meg helikopterrel a hegyekben megsérülteket. A múlt télen a 9 "hegyi őrs" 142 embert mentett meg a havasokban a biztos haláltól! Látványos produkció volt!

A további programomban Marseilles, a délfrenciai kikötőváros következett. Amit ott tapasztaltam, az mindent felülmúlt!

A rő-ség meghívására színházba mentem, hogy a rendfenntartás nehéz problémáját tanulmányozzam. Ugyanis, műsoron a legnépszerűbb — hosszúhajú, szakállas — zenészek szerepeltek, ezért nagy tömegre és az azzal járó rendbontásra is számítottak. A helyszínen épp ezért megjelent a h. polgármester is, a rő-ség pedig a számos polgári-ruhás detektíven kívül egy 150 fős, egyenruhás osztagot is kivezényelt egy rő. kapitány parsága alatt. Öt rabszállító kocsit és mentők parkoltak a közelben. Az előadás kezdete előtt már 2 órával ott volt a rő-ség és vagy 3-4 ezer ember a főbejáratnál. Hihetetlen tolongás! A tömeg közé szorult rő-k az ájult nőket és gyerekeket a fejük fölé emelve, láncban adták egymásnak, hogy a segélyhelyre kerülhessenek. A tömeg nőtt, a rő. kapitány rádióval irányította az embereit a kritikus helyekre. Mindenki be akart jutni minél előbb, ami küzdelemmel járt. Mikor a tömeg nagyrésze bejutott, megkezdődött az előadás.

Az első szereplő az ifjúság kedvence! Óriás lelkesedés, taps, örvénylés, visítás, ami a zenekar hangját is elnyomta. (Ezt a hisztériát itt is ismerjük!) A következő szám közepes teljesítmény volt úgy az énekes, mint a szakállas hippiknek öltözött zenekartól. Az előadott darabokat a 2 szomszédom, 1 rő. tiszt és 1 francia diáklány magyarázta angolul. Az ezután következő számhoz azonban már nem kellett magyarázat! Megértettem a szöveget a jelenlevők

viselkedéséből! A közönség — különösen az ifjúság — felállva, ütemesen tapsolt az énekesekkel és tele torokból — a szakállas hippizszenészekkel együtt — énekelte a dal refrénjét: "La Gendarmerie, La Gendarmerie"! A reflektorok időnkint megvilágították a termet a kakasülőig, ahol ugyanúgy, felállva, tapsolva harsogta a közönség: "La Gendarmerie, La Gendarmerie"!

Szerencsére az emelkedett hangulatban a szomszédaim nem látták rajtam az erős meghatottságot! De mit is mondhattam volna nekik? Talán össze kellett volna hasonlítani ezt az ifjúságot egy másikkal, amelyik megvetéssel, ködöbálással és "pig" jelzővel illeti a rendfenntartó közegeket? Vagy talán emlékeztetni kellett volna őket arra, hogy a Szabad Nyugat "okos" politikusai hozzájárulásával Európa egyes országaiban a csendőrség tagjait bátor helytállásukért deportálással, bitófával "jutalmazták"? De hol is van a hiba? Az ifjúságban, a rendőri közegekben, a nevelésben, vagy a politikusokban? Miért is nem lehet mindenütt úgy megbecsülni a rend őreit, mint ahogy a marseillesi ifjúság teszi az ő csendőreivel!

Lyonban és Marseillesben minden este meg voltam hívva magasrangú rő. tisztekhez vacsorára, ami 8-kor kezdődött és éjfélig tartott, s amelynek a végén a fagyaltot pezsgővel szolgálták fel. Igen büszkén emlegetik a számtalan féle jobbnál jobb borukat és hogy 366 féle sajtjuk van. A bor olcsóbb, mint a Coca Cola, de a sajt és hal sem drága. Egyik este egy speciális arab ételt is szervíroztak, neve: "Kusz-kusz"! Egyszer elég volt!

Rövid időre átmentem Spanyolországba is, hogy a jövő nyári tanulmányutamat — ha sikerül kijárni — előkészítsem.

Hazafelé rövid időt töltöttem még a londoni városi rő-ség körében is. Az angolok beképzeltségére jellemző, hogy mikor felajánlottam az egyik Superintendensnek néhány amerikai szakkönyvet kedvessége fejében, nem fogadta el, mondván: "mi angolok nem igen tudunk tanulni az amerikai rendőrségtől, azoknak kell hozzánk jönni, ha valami jót akarnak látni!"

Céлом volt: adatgyűjtés, amit a M. kir. Csendőrség Történetének megírásánál, valamint az European Police

System átírásánál felhasználhatok.

Minden előadást hangszalagra vettem fel, így megvan a "La Gendarmerie" is.

A jövő évre — hasonló céllal — tervezett spanyolországi tanulmányutunk keretében valószínűleg átruccanunk majd Afrika É-i partjára is.

Beszámolómat azzal zárom, hogy utunk élményekben gazdag, tanulságos, mindnyájunk részére felejthetetlen volt.

* * *

(Az újabb hírek szerint a spanyol tanulmányút biztosítva van jövőre. Szerk.)

NAPLÓTÖREDÉKEK

A királyi Várban, 1944 dec. 28-tól febr. 12-ig.

(A galántai cső. zlj. páncélos százada utolsó

parancsnokának, dr. A. L. fhdgy.-nak feljegyzései.)

1944 karácsonyának délutánján bezárult az ellenséges gyűrű Budapest körül. Még azon a napon kiürítettük a Hűvösvölgyben lévő Bólyai Műszaki Akadémiát, ahol több csendőr-egység volt beszállásolva. Itt kaptak ideiglenes elhelyezést az Erdélyből, Tiszántúlról visszavonult csendőrök is, akik a további beosztásukat várták. Ezek előbb a Várba, majd onnan a Böszörményi úti cső. laktanyába lettek irányítva. A későbbi értesülések szerint ezek egy része bevetésre került, de többségük ott esett orosz fogságba a laktanyában, február 7.-én.

Mivel a hirtelen beállott hideg miatt a motorokat beindítani nem lehetett, páncélos járműveinket megrongálva, a Bólyai Akadémia udvarán hagytuk, én pedig századommal a Rózsadombra húzódtam fel, ahol a hadvezetőség egy újabb védővonalat szándékozott kiépíteni. Itt — személy szerint — abban a szerencsében részesültem, hogy a karácsonynapi ebédet dr. N. L. író vendégszeretetéből az ő és családja társaságában költhettem el csinos villájukban, — állandó aknatűz közepette!! A lövedékek a villa körül robbantak, de szerencsére, minket elkerültek. Az író két kis-lánya férfias bátorságot tanúsított a legkritikusabb percekben is.

Másnap innen — újabb parancsra — a Várban lévő Nádor laktanyába telepedtem át a századommal, ahová a Bólyairól kivont egységeket rendelték. Két, három napig tartózkodtunk csak ott, amikor maga a zlj. parság onnan az Uri utcában lévő Gyulai-Edelsheim palotába költözött (a zlj. legtöbb egysége a Váron kívül harcolt) míg engem századommal a királyi palotába utasított az újabb parancs. Itt az Erzsébet királyné múzeum alatti részben egy üres, tágas légoltalmi óvóhelyet találtam, ahová azonnal be is költöztünk. Ez a "kényelmes" elhelyezés azonban csak pár napig tartott. A zlj. parancsnokom ugyanis közölte, hogy az egész századommal Dietz S. H. D. német ezds. csoportjához vagyok áthelyezve, minden további parancsot tőle fogok kapni. Ezek közül az első az volt, hogy az új parancsnokom felkért, adjam át neki és törzsének az óvóhelyet, s keressek magamnak mást! Ez tehát a szép, tiszta, biztonságos elhelyezésnek a végét jelentette. Ezután ugyanott már csak egy szenespincét találtunk üresen, ahová azonnal át is költöztünk.

A parancsokat dr. Reichel Obersturmführer közvetítette, aki a polgári életben gimnáziumi tanár volt Grácban.

* * *

Itt rövid indokolást szúrok közbe, hogy a naplóm miért foglalkozik csak a magam egységével? A lentvázolt helyzet szerint ugyanis századommal a galántai cső. zlj.-tól teljesen elszakadtam. Az alá-fölérendeltség, ha sajnáltam is, megszűnt közöttünk. De... parancs, az parancs! Naplómban így én a továbbiakban kizárólag a századom helyzetét, munkáját közölhetem, amit a németektől kapott parancsok szerint igyekeztünk a legjobban végrehajtani.

A cső. zlj. parsággal — telefon híján — állandó összeköttetést nem tarthattam, s csak ha a munkánk engedte és csökkent a bombazápor, akkor kerestem fel a zlj. parságot — kaputól-kapuig szökelve. Ezért nem foglalkozom naplómban a zlj. többi egységeinek hősiességével, helyzetével, sikereivel és súlyos veszteségeivel, hiszen azokról akkor csak részleteket hallottam és így egységes, összefüggő képet úgy sem tudnék adni. Annyival is inkább, mert már a Csepel szigeten is a cső. zlj.-tól függetlenül, N. D. huszár-

ezds. csoportjában harcolt a századom, s csak a Csepel sziget kiürítése után kerültem vissza az anyazászlóaljhoz.

Mint a továbbiakból kitűnik, századommal olyan védőkörletet kaptam, amelyben minket szemtől-szembe gyalogsági támadás nem ért. Ezt, aki csak egyszer is járt a Várban, vagy ismeri annak fekvését, könnyen megértheti, hiszen a Duna volt köztünk! Az utolsó napokban a Várat minden oldalról érte közvetlen támadás, csak a Duna felől nem, ahol a mi védőkörletünk volt.

Századom a végén mégis, majdnem teljesen elpusztult, ha nem is közelharcban, mint a zlj. többi része. Mi azon kevesek, akik túléltek a harcokat, a német parság alá való helyezést, — ha nem is fogadtuk szívesen — szerencsének kell tekinteni.

* * *

Feladatomból volt a Várkert védelmét — ami a Várnak K-i oldalán volt — megszervezni a Duna felől várható esetleges támadással szemben. A kertnek a Siklótól a Döbrentei térig terjedő részén 12 golyószórós váltóállást rendeztem be, állásonként 3-4 cső-rel. Nehéz munkával, de még aznap készen is voltunk és figyeltünk a Dunán át, bár az irányból — legalább is egyelőre — nem várhattunk támadást. Hamarabb az Attila körút, Krisztina, Vérmező vonalából. A következő nap a Miniszterelnökség és a Sikló sarkán épített betonbunkerben is védőállást foglaltunk.

Pes're a Lánchidon át, katonai személyeknek még lehetett közlekedni. A vörös tüzéség még Csepel É-i sarkán állott ütegeivel, ahonnan 21 cm-es gránátokkal lőtte a Várat és a Citadellát. Ha nem volt köd, akkor már reggel 8-kor megjelentek a bombázók is és besötétedésig szórták ránk a bombáikat. Elhárítás részünkről alig volt!

Január első napjaiban Pestről kaptam a hírt, hogy Horvay Attila cső. hdgy. bajtársunk az Üllői úti Szt. László kórházban fekszik súlyos sebbel. Egy Ansaldo kisharckocsiból lötték ki. A hír vétele után egy cső-rel egy öreg oldal-kocsis motorkerékpáron rohantam át a kórházba. Derék bajtársamat magas lázban, általános szepszisben találtam. A doktor szerint — gyógyszerhiány miatt — semmi remény a megmenésére! Lázás kezeivel csuklómát szorongatva

mondta: "Laci, ne hagyj itt"! Sajnos, erre a járművem sem volt alkalmas, de a doktor sem engedte. Másnap meghalt. Az értesülés után egy lovasszekérrel mentem el a holttestéért, hogy a Várkertben tisztességesen eltemethessük. A halottas kamrában a szó szoros értelmében egy hullahegy aljából kellett kihúzni a tetemét. Sürgősen a szekérre helyezve, indultam vissza a Várba. Az orosz már kézfegyverrel lőtte a kórház környékét! A fokozódó hideg miatt szó sem lehetett sírásásról, így szegény Attila még napok múlva is a hordágyon nyugodott.

Az állandó harcrakész állapot mellett kiképzéssel is kellett foglalkozni, mert kaptam 30, a csapattestéhez bevonulni már nem tudó póttartalékos honvédet. Puska és golyószóró kezelésre oktatta őket T. hdgy. és a 5 hadapródomból.

A bombázók ellen, akiknek gyilkos támadásait tehetetlenül szenvedtük nap, mint nap, Sz. cső. szakaszvezetővel szereztünk egy nehéz puskát. Azt a palota rácsaihoz rögzítve használtuk az alacsonyan támadó gépek ellen, de nem sok látható eredménnyel, mert azok a gyors gépek pillanatok alatt átsuhantak felettünk.

Úgy emlékszem, jan. 15-én, hatalmas robbanás rázott meg fekhelyünkön. Felrohantam megállapítani, hogy mi is történt? A Lánchidat robbantották fel a németek! Valami összezsavartta a szívemet! Minden összeköttetés megszakadt Pesttel! Másnap volt a születésnapom! Vajon megérem-e a következőt?

Hullott a hó. A Várkertet fehér szőnyeggel vont be. Nehéz napok következtek ránk! A lőszer és élelem utánpótlást minden éjjel a Várkert területére dobták le a németek ejtőernyővel. Ivóvíz-hiány lépett fel! A várkerti 2 ciszterna mellett SS őr állt. A konyhára is csak szolgálattal jöttünk. Az orosz ütegek tevékenysége megélenkült, előbbre hozták azokat, már Pesten is voltak állásban. Majd nemsokára elérték a Bazilikát, melynek tornyából a várkert területén észlelt legkisebb mozgásra is géppuskával tüzeltek. Ez megnehezítette az állásokban levő legénység váltását és a nappali meleg étellel való ellátását. A palota egyik folyosójának ajtószárnya hiányzott. Ha valaki ott elhaladt, azonnal megszólalt a Bazilika géppuskája. Tőlünk NY-ra elérték a Naphegy vonalát. Onnan is lötték

a palotát. A Vár egész területén veszélyessé vált minden közlekedés! De a zlj. parsághoz azért rövid hírszerzésre gyakran át-"szöktem". Itt jegyzem meg, hogy a cső. zlj-nak már csak a töredéke jutott a Várba, mert nagy része Csepel szigeten, Budatétény és Nagytétény térségében, a kerékpáros szd. pedig Albertfalva környékén morzsolódott fel. A sziget kiürítése után az aknavető szd. a Keleti pü. környékén harcolt, amíg csak el nem estek, vagy fogságba nem kerültek.

Visszatérve a Várban történetekre: a németek által ejtőernyővel ledobott tüzérségi lőszer egy része felrobbant az őrségen álló egyik prb. cső. tizedest egy szilánk megölte. Egy 21 cm-es gránát áttörte egy ablak nélküli fürdőszoba falát, majd a padlón forogva megállt, nem robbant fel. A helyiségben 3 német katona tartózkodott, akik ész nélkül rohantak ki onnan. Véletlen szerencse ez ránknézve is, mert ez a felettünk lévő helyiségben történt. Csak félórai várakozás után merészkedtünk ki megnézni a döglött gránátot, amit azután, mert más senki nem vállalkozott rá, én segítettem Gy. törm. fegyvermesteremnek annak elvitelében és elásásában. Életünkben még úgy nem izzadtunk meg!

A németek az elesett katonáik hulláit a palota egyik udvarán, mint a hasábfákat rakták egymásra, mert sírt ásni nem lehetett. Ha nincs ez a nagy hideg, bizonyára járvány ütött volna ki.

Egy-egy tűzszünetben a palota II. emeletéről távcsővel néztem át a vörös kézen levő Pes're. Láttam a magyarok ezreit munkára hajtani. Menyasszonyom a Kecskeméti utcában élt. Csak pár kilométer és mégis reménytelen, vigasztalan, külön világban. Meglátogatott Balassa fhdgy., aki a zlj-on kívül, más beosztásban volt. Igen szomorú benyomást keltett! De ez nem csoda, hiszen az orosz hangszórók naponta fenyegették név szerint, hogy nemsokára felelni fog a "tetteiért"! Fogságba került és 1949-ben kivégezték. Miért? Mert lelkes, magyar csendőr volt! Esténként az emeletnyi mélyben lévő hadtestparságnál, a Hindy vezezds. úr törzsénél érdeklődtem a hadihelyzetről. Február elején örömmel újságolták, hogy Bicske felől egy német páncélos ék van útban, sőt egyes harckocsik már a Hűvösvölgyet is elérték! Lázasan folyt a szálláscsinálás a felmentőknek, de sajnos,

nem sikerült az orosz gyűrű áttörése. Nagy volt a kiábrándulás, csüggedés, a reménykedés után! Hiszen a német és orosz harckocsik tüzérségi párbaja már közelről hallatszott.

Egyik nap a 2. váltóállás csendőre jelentette, hogy a palota felette lévő ablakából fényjeleket látott leadni. Géppisztollyal rohantunk fel, de a terem üres volt. Az ablakon kinézve látom, hogy a Bazilika tornyából is fényjeleznek. Nyilvánvaló, hogy ez a válasz volt. Az ablak alatt friss lábnyomokat találtunk. Ott szökhett meg az aljas áruló! Másnap, felettünk a palota kigyulladt. Viz nem lévén, havat hordtunk rá kosarakban, de eloltani nem tudtuk. Kiegett minden! Képek, a gyönyörű tapéta, aranyozott csillárok, minden a csupasz falig füstté és hamuvá vált. Az orosz tüzérség kihasználta a megvilágítást és gránát-özönnel árasztotta el az égő keleti szárnyat. Feltétlenül összefüggés volt a fényjelek és a tűz kitörése között. Másnap a németek agyonlöttek 3 kémgyanús egyént, de, hogy köztük volt-e a gyújtogató, azt velem nem közölték. A tüzet bizonyára gyújtogatás, szabotázs okozta.

Isten különös kegyének tekintetem akkor és ma is, hogy a Vár kápolnájában lévő oltárkép és a kupola tetején lévő Szentkorona a tűz és gránátésőben is sértetlen maradt. Másnap T. hdgy. és néhány ember eltűnt. Már csak 1 hdgy-om és 3 hadapródóm maradt.

Nehezen, de sikerült a várkert egyik D-i terrasán sírt ásni. Attila tetemét átadtuk az anyaföldnek. A németek kérésére két lelőtt pilóta hadnagyukat is ebbe a sírba tettük. Kivonult egy diszszakasz csendőr. Csodáltam a pap bátorságát, aki az állandó ellenséges tűz dacára is befejezte a szertartást. Utána én is elbúcsúztattam fiatal hős bajtársunkat.

Papok jöttek gyóntatni, Úrvacsorát osztani. A bort én adtam a katolikus papnak a miséhez, melyhez egy leleményes csendőröm útján jutottam. Ez a cső., már jóval előbb elkérte egyszer pár órára a kis féltonnás Fiat teherkocsinkat. Majd este megjelent 3 hordó borral! A Krisztina körüti "Vörösbéka" vendéglő tulajdonos barátját költöztette Óbudára. Viszonzásként kapta a bort.

Egyik éjjel a szó szoros értelmében hullottak a kitétetések. Német ejtőernyősök dobálták le, köztük Hindy

vezezd. Lovagkeresztjét is, kinek törzsébe egyetlen cső. tiszt, Cs. szds. volt beosztva.

Egyik nyugodtabb napon lementem az Attila körútra, ahol gyerekkoromban laktam. Ott beszélgettem dr. Rajczy ró. főkap. helyettessel. Pessimisztikusan nyilatkozott a jövőnkéről. "...fiam, ezektől semmi jót nem várhatunk."

Február 11-ére virradtunk. Minden romokban, állati hullák szerteszét. Mindennapi eledelünk a lógulyás, kenyér nélkül! Ebéd közben kéret sürgősen dr. Reichel. Közölte, hogy a Führer elrendelte a kitörést a Várból! Tervét akkor nem közölte velem, csak annyit, hogy d.u. 5-kor legyünk a HM. épületében. Ekkor fog odaérkezni a 3. S.H.D. német század is. Felszerelés: kézilőfegyver, lőszer, 1 napi élelem. További parancsot ott kapok. Visszatérve a körletembe, azonnal összehívtam a századot és közöltem velük a parancsot. Mindegyik arcán a megkönnyebbülés mosolya jelent meg, melyben a másfél hónapos ostrom és nélkülözés okozta minden feszültség feloldódni látszott. Legalább történik már "valami"! — mert rosszabb nem lehet! Csak azután jól legyen megszervezve a vállalkozás! Akkor remélhetjük, hogy kijutunk az egérfogóból! Lázás készülődés! Iratok, utasítások, könyvek a tűzbe kerültek. Mind a 150 ember harci lázban, az utolsó próbára! Már 3 órakor készen voltunk az indulásra, amikor egyre erősödő aknatűz árasztotta el a Sándor teret és a körülette lévő utcákat. A cső. zlj. parsággal már meg sem kísérelhettem érintkezésbe lépni, de biztosra vettem, hogy ők is ugyanezt a parancsot kapták és majd a HM-ban találkozunk. Sajnos, nem így volt és többet nem is láttam őket. Nehéz volt a HM-ba átjutni, de rajonkint szökelve, veszteség nélkül mégis megértünk a kitűzött időre. Gyanúsan üres volt a minisztérium épülete. A német századossal az alagsorban találtuk meg a parancsnokunk szobáját. Az ajtó nyitva, az asztal- fiókok kihúzva, iratok, könyvek szanaszét hevertek. Benyomásunk az volt, hogy pánikszerűen hagyták el az irodát. Vártuk az eligazítást. A németek nyugtattak, hogy az ezds. úr minden pillanatban megérkezhet. Az épületben szétküldött csendőreim azonban jelentették, hogy a néhány német tisztén és kívülünk senki sincs az épületben. Hol van Dietz ezds. úr? Ezt közöltem dr. R-el, aki előbb meglepődött,

majd igyekezett megnyugtatni. D.u. 6 óra körül igen erős csatazaj hallatszott É-i irányból. Kezdtém elveszteni a türelmemet. Feltevésem szerint ugyanis, ha 5 órára voltunk ide rendelve, a kitörésnek már meg kellett kezdődni, s ránk nézve még semmi intézkedés nincs. Ezt meg is mondtam dr. R-nek, mire ő emelt hangon kijelentette, hogy "Ha egy német tiszt, vagy katona parancsot kap, hogy várjon, akkor várni kell, mert az előljáró nem fogja cserbenhagyni"! Ez a válasz sem elégített ki, mert úgy néz ki, hogy eligazítás és tájékoztatás nélkül mi bennrekedtünk a harapófogóban. A Várból időközben NY-i irányba leküldött járőrök visszaérkezve jelentették, hogy "a kitörés megtörtént É-i irányba, nincs többé védővonal. Az orosz előzónlásnak semmi sem áll útjában". (Ez lehetett a 6 órakor hallott erős csatazaj.) Így a vállalkozáshoz mi már nem csatlakozhattunk. — Az idő már este 8 óra körül járhatott. Én a rossz hír után a tolmácsként velem volt T. hadapródommal el akartam hagyni az irodát, de a német tiszték kértek, hogy maradjunk és beszéljük meg a sürgős tennivalókat. Térképen próbáltuk a kitörés valószínű irányát lerögzíteni, de csak feltevésekre voltunk utalva. Egyet tudtunk, hogy másnap, 12-én éjfélig Bicske magasságát el kellene érni, hogy kiszabaduljunk. A németek raj erejű harcjárórt küldtek az Ostrom utca irányába. Félóra múlva abból 2 fő tért vissza véresen. A Széll Kálmán tér tájékán erős tüzet kaptak, csak ketten maradtak meg.

Elhatároztuk, hogy máshol próbálkozunk. Ezért a Színház utcában rendeltük el a gyülekezőt. Ez azonban lassan ment, mert a homokzsákokkal eltorlaszolt kapun egyszerre csak 2 ember tudott kijutni. Amikor aztán már kb. 200 ember kint volt, irtózatos aknazápor zúdult a színház-utcai részre. Akik kint voltak és el nem estek, mint az örültek igyekeztek visszajutni a HM. biztonságos falai közé. Az utca percek alatt megtelt jajgató sebesültekkel és halottakkal. Láttuk, hogy erre már nem juthatunk ki. Gyerünk más irányba! A HM-ból földalatti úton lehetett D-i irányba menni. Elindultunk és rövidesen leértünk a nagy alagútba. Itt azonban mozdulni sem lehetett, mert tömve volt egy német hadosztály embereivel, akik onnan a Lánchíd felé akartak kitörni. A helyzet ugyanaz volt, mint a Színház

utcai kapunál. Az alagút kijáratát szintén tűz alatt tartotta az orosz. A Krisztina felőli kijárat már napok óta be volt falazva. Így innen is visszamentünk a kis földalatti folyosóba és a királyi palota felé vezető folyosón igyekeztünk feljutni. Ez a folyosó tömve volt német sebesültekkel úgy, hogy csak oszlop egyesével lehetett haladni. Ezt az idegörlő Kálváriát, a haldoklók és sebesültek jaját nem lehet elfelejteni! Végre feljutottunk a palotába, ahonnan délután elindultunk. Minden próbálkozásunk sikertelen volt. Persze az emberek szétszóródtak, együtt-tartani nem lehetett az egységeket ebben a káoszban és szűk helyen. Dr. R. Obersturmführer itt kijelentette, hogy ő megpróbál más úton kijutni. Miután búcsút vettünk egymástól, ő és kb. 15-20 német az udvarlakai őrség épülete mellett levezető lépcsőn — emlékezetem szerint ez volt a Zerge lépcső — eltűntek. Néhány perc múlva abból az irányból heves puskas és gp. tűz, majd utána csend. Minden bizonnyal a lépcső aljánál nem juthattak tovább, mert ott már nyüzsgött az orosz, akik élvezettel vadásztak a Várból menekülőkre. Szegény Franz, nem jut már többé vissza Grácba! Mi a példát nem követtük s a földalatti folyosón visszavertünk a H.M.-ba.

Az idő éjféli felé járhatott. Az egyik teremben összegyűlt a századomból megmaradt 30-40 ember. Vártunk még egy órahosszat, de több nem került elő. Nem tudtam, hogy most mitévő legyek, hiszen még mindig én viseltem a felelősséget. Valószínű, hogy az oroszok megtudták a kitörés időpontját és így páholyból vadászhattak a mieinkre. A Batthyány utca tele volt elesett németekkel, akikről mind lehúzták a hullarablók a csizmát és kifosztva feküdtek csendesen.

Az embereimtől egyenként elbúcsúztam, tudva azt, hogy az orosz 1-2 órán belül itt lesz a Várban. Bizony, az én kemény, katonás csendőreim közül kevésnek maradt száraz a szeme! De nem volt szégyen abban a helyzetben elérzékenyülni, hiszen minden olyan szomorú, reménytelen, kilátástalan volt. Jót, emberséget nem várhattunk az ellenségtől, hiszen hangszórókon minden nap fenyegettek minket csendőröket, hogy irgalom nélkül elbánnak velünk. A búcsú után mindenki elszéledt. Itt már nem volt mit tenni!

Én a legényemmel átmentem a palota óvóhelyére, ahol a várbeli alkalmazottak húzódtak meg. Itt a várkapitány felszólított, hogy mindketten öltözzünk civilbe, — amihez ő adott ruhát — mert egyenruhában esetleg veszélyeztetjük az ott meghúzódó személyzet biztonságát. Kitzette a svéd vöröskereszt zászlóját is, amit egyébként az ellenség sosem respektált. De mégis, napok múlva, a civilruhámnak köszönhettem, hogy nem kerültem orosz fogságba. Az óvóhelyen — kimerülten — próbáltunk pihenni, de persze a sok izgalom miatt az nem ment.

Hajnali 3-4 óra között berohant valaki az óvóhelyre és rekedten súgta: "itt vannak az oroszok"! Buda és az ország elesett!

E sorokat a hősi halált halt Horvay Attila m. kir. csendőrhadnagy emlékének ajánlom.

* * *

Naplómat utólag kiegészítem még néhány utóbb szerzett adattal.

A zlj. széttagoltan harcolt és morzsolódott fel. Csepelen esett el Halmos Ödön fhdgy. és kapott halálos sebet Horvay Attila hdgy. Albertfalvánál esett el v. Ághy Zoltán hdgy. Tudtommal fogságba esett a zlj. utolsó parnoka Szily I. örgy., P. szds., L. és Sz. fhdgy. és T. hdgy. — Szily örgy-ot Sz. fhdgy. temette el az orosz fogolytáborban.

A. L.

A GALÁNTAI ZÁSZLÓALJ ÉS A "VÖRÖS CSEPEL"

V. U.L. bajtárs naplójából.

Én, aki oly sok testi és lelki megalázás után a szabad Nyugatra kerültem, nem mulaszthatom el az alkalmat, hogy olvasóink elé ne tárjam — csendőr életünk legtragikusabb időszakából — a második világháború utáni csendőr bajtársiasság, a bajtársi összetartás és együttérzés egyik gyöngyszemét.

Csendőr testületünk "legfiatalabb" alakulatáról, a galántai zászlóaljról, s annak tagjairól, mint a legfiatalabb csendőreinkről óhajtom benyomásaimat, tapasztalataimat rögzíteni, valamint a "Vörös Csepel"-ről.

Mint tudjuk, a galántai cső. zlj. hősiess szerepet játszott a budapesti térség védelmében. Csepelt védte és ott vérzett el. Akik életben maradtak és akiket nem hurcoltak el hadifogságba, a demokrácia által oly sokszor megénekelt "dicső orosz felszabadulás" után, mint "csendőrbanditák", megtorlásul a csepeli internáló táborba kerültek. Mert ezek is "háborús bűnösökké" váltak! Az új rendszer azt mondta: "Védted a Hazádat, népedet, családodat, templomodat a dicső orosz felszabadítókkal szemben? — tehát háborús bűnös vagy!" — Azt kérdezte: "Nem szöktél át a dicső orosz felszabadítókhöz, nem voltál ellenálló? — ezért te is háborús bűnös vagy?! — Vigyáztál a nép vagyonára, életére, biztonságára, becsületére? — így hát népellenes bűnös vagy!"

Ezek voltak azok a "vétkes", amiket minden cső. szemére vetettek.

Köztudomású, hogy ezeket a derék galántai próbacsendőröket besorozták a cső-séghez, tehát nem ők választották hivatásuknak a csendőri szolgálatot! Mégis, oly türelemmel, megadással viselték az internálás testi és lelki megalázásait, s oly büszkék voltak, hogy idős tisztek, tiszthelyettesek, magasrangú állami és közigazgatási tisztviselők közös sorsában osztozhatnak, s hogy őket is valódi csendőröknek tekintik! Oly tisztelettel és udvariassággal viseltettek az idősebb bajtársak iránt a tábor drótkerítése mögött is, hogy az megható volt! Hiába igyekezett az új rendszer ellenéteket szítani tisztek és altisztek, idősebb és fiatalabb bajtársak között, a hibás vezetést okolva.

Kedvelt és tetsző lett volna nekik, ha az internáltak egymást marják, okolják a történelemért, ha a fiatalok az idősebbeket hibáztatják, kritizálják. De a rendszer minden ily irányú kísérlete, igyekezete eredménytelen, hatástalan maradt, s az ellentétet szító propaganda megtört az internáló tábor bajtársi szellemén!

Amint az I. világháború után szólammá vált a "lövészárok bajtársiassága" kifejezés, ami az egvüttérzést, összetartást, egymás megbecsülését igyekezett kifejezésre juttatni, úgy én most az internáló tábor szöges drótkerítésének bajtársiasságát, mint szuper-bajtársi egvüttérzést jellemzem, mint testületünk legmegbízhatóbb jellemvonását, mely

a nagy próbát, a közismert otthoni vasfegyelmet a rabszolgatáborban is sikeresen kiállta!

Ma is mélységesen meghat a visszaemlékezés a fegyelmezett és tisztességtudó magatartásra, amikor már sem csendőri, sem szolgálati utasítás, vagy egyéb szabályok érvényben nem voltak. Az a tiszteletteljes viselkedés, amit a fiatalok az idősebbekkel szemben tanúsítottak, az a segítőkészség, támogatás egy-egy munkacsoporton belül, amivel az idősebbek terhét átvették, könnyítették a nehezebb munkák vállalásával, felső fokban dicséretet, elismerést érdemel! S e téren is a galántai cső-k jártak az élen, ezzel is volt parancsnokuk, a mártirhalált halt L. I. ezds. emlékének áldozva!

Itt pár sorral emlékezem nagyrabecsüléssel a Vasfüggöny mögött szenvedő bajtársainkra, akik otthon, a saját Hazájukban a II. világháború utáni gyászos korszak I. számú üldözöttéivé, rabszolgáivá váltak, de akiknek csendőrelke, becsületes gondolkozása és bajtársi szelleme mindenkor követendő például szolgál!

Ellentétben azon alig pár egyénnel, akiknek az úgynevezett "ellenállásuk" révén sikerült a demokrácia napsütéses oldalán elhelyezkedni, de akiknek a testülethez, a bajtársakhoz való új viszonyát a lakásuk és hivatali helyiségük ajtajára kifüggesztett "CSENDŐR ÜGYBEN NEM FOGADOK" tábla jelezte.

De ezek jórésze is eltűnt azóta a süllyesztőben, egymásik tragikus sors áldozata lett. Ezeket mégsem tekinthetjük mártirjainknak, csupán saját végzetes tévedésük áldozatának. Megelégedéssel állapíthatjuk meg, hogy ilyen eltévelyedett, kevés akadt a sorainkban! Mert a vértanúság babérkoszorúja csak azokat illeti meg, akik a nemzeti ügy érdekében, a magyar haza szolgálatában szenvedtek — mint igaz csendőrök — mártirhalált!

Mivel pedig abban a "szerencsében" részesültem, hogy az új demokrácia vendégszeretétét "élvezhettem" a csepeli internáló táborban, így nem mulaszthatom el az alkalmat, hogy megemlékezzem a magyarországi szociáldemokrácia büszke fellegváráról a "Vörös Csepel"-ről, annak munkásairól is, mégpedig hálás szívvel és elismeréssel!

Legnagyobb része becsületes, hazafias érzelmű magyar volt; A sarló-kalapácsos propaganda ugyan mást mondott, sajátjának könyvelte el az egészet. De a becsületes munkáskabát alatt becsületes magyar szív dobogott! S ez a szív, ez a hazafias magyar érzés és gondolkodás nem vette be a propaganda szólamot, a "dicső orosz felszabadítás"-ról, hisz saját bőrén is tapasztalta a felszaba-"dúlás" borzalmait, s józanul, ösztönösen megérezte a rabszolgaság előszelét.

Csepel munkássága őszinte együttérzéssel, rokonszenvvel viseltetett a naponta a gyár területére bekisért internáltak iránt, akikkel tilos volt a beszélgetés, de ezt, amikor csak lehetett — bár szigorú megtorlás járt érte, — áthágták. A csepeli munkásság abban a szűkös, jegyrendszeres korszakban megosztotta velünk falatnyi kenyerét, amikor arra feltűnés nélkül lehetőség nyílt! Titokban, dugva felkínálta és átnyújtotta kenyerének és ebédre hozott kicsi szalonnájának egy darabját a közelükben dolgozó internált csendőrnek.

A magyar gyári munkás ezzel a napi kis adományával kifejezésre juttatta azt, hogy nem tekinti a csendőrt bűnösnek, hiába bömbölte a rádió; hiába szavaltak és denunciáltak a csendőrséget, hogy "háborús bűnös", hogy a "nép ellensége"! A magyar munkás barátjának tekintette, mert ráeszmélt, hogy a csendőr inkább védője volt a munkásérdekeknek, pártfogójuk volt, s ezt a megaláztatás, internálás idején, ha csak egy falat kenyérrel is, de jelképesen kifejezésre juttatta.

Valójában ez volt a híres, "Vörös Csepel"!

EGY KOROS BAJTÁRSUNK KIFAKADÁSA

Koldús vagyok üres zsákkal.

Perbeszálltam a Világgal.

Fokosomnak nyelet vágok,

S fejbeverem a Világot!

Ha a Világ jól elszédül,

A haragom is megbékül.

Országútnak nekivágok,

S a S e m m i i g meg sem állok!

+

HALOTTAINK

— Az ausztriai Grác-ból kapott rövid gyászjelentés adta tudtunkra, hogy ott október 20-án meghalt v. ZIRCZY József, Vaskoronarendes ny. ezds. bajtársunk.

Mindenki által szeretett, közkedvelt bajtárs és barát volt, alárendeltjeinek gondos, jóindulatú parancsnoka. Élt 83 évet.

— Budapestről kapott hír szerint v. BALÁZS-PIRI Gyula ezds. bajtársunk az ősz folyamán elhunyt. Legutóbb a BM. 20. osztályának volt a vezetője. Utolsó útjára több Budapesten lakó bajtárs is elkísérte. Élt 80 évet.

— Az ausztriai Melbourneban elhunyt BOTOND István szds. bajtársunk, amiről a H.U. szept-i számából értesültünk. Legutóbb oktatótisz volt a szombathelyi tanzlynál.

Bajtársaink, nyugodjatok békében!

A Z I N T E R P O L

(A cikkíró 1972 június és júliusában egyetemistákból álló diákcsoporttal Franciaországban járt, ahol Párizsban, Lyonban, Grenobleban és Marseillesben tanulmányozta a francia rendőrség és csendőrség szervezetét és működését. A párizsi tartózkodása alatt alkalma volt az INTERPOL-t is megtekinteni. Itt röviden ismerteti az ezzel kapcsolatban szerzett tapasztalatait.)

Az INTERPOL különböző államokból kiküldött rendőrségi szakemberekből alakult önkéntes szervezet, melynek célja a meglévő állami törvények tiszteletben tartása mellett segítséget nyújtani a szervezet tagállamainak a súlyosabb közönséges nemzetközi bűncselekmények megelőzésében és elkövetőinek kézrekerítésében. Az INTERPOL-nak tehát semmiféle hatósági jogköre, vagy rendőrségi alakulata nincs, az csupán hírhálózata kiépítésével, gyors hírközléssel, hathatósabb rendőrségi módszerek kidolgozásával és megfelelő javaslatokkal segíti a tagállamainak rendőrségét.

Az INTERPOL 1923-ban alakult meg Bécsben, "In-

ternational Criminal Police Commission" néven. Első elnöke dr. Johann Schober, bécsi rendőrfőnök volt.

A második világháború idején a szervezet Berlinbe költözött, ahol főképpen politikai érdekeket szolgált. A háború után 1946-ban Florent Louwage belga rendőrfőnök kezdeményezésére újjáalakult és 1956-ban nevét "International Criminal Police Organization"-ra, azaz röviden INTERPOL-ra változtatták át, székhelyét pedig Franciaországba tették, ahol Párizs egyik külvárosában, saját új épületében működik.

Az INTERPOL szervezetét annak alapokmánya (Constitution) állapítja meg. Eszerint minden ország kérheti az INTERPOL-ba való felvételét, de a tagsághoz a már meglévő tagok 2/3-ának jóváhagyása szükséges. A szervezetnek ma 111 állam a tagja és ezek között csak egy kommunista ország szerepel: Jugoszlávia.

Az INTERPOL-nak 3 fontos szerve van: 1.) a Közgyűlés, azaz a "General Assembly", 2.) a Végrehajtó Bizottság, azaz az "Executive Committee", és 3.) a Titkárság, azaz a "General Secretariat."

A Közgyűlés a tagállamok kiküldötteiből alakul, ahol minden államnak csupán egy szavazata van. A Közgyűlésnek jogában áll az alapokmányon változtatásokat eszközölni és kötelessége a szervezet rendeltetésszerű működéséhez szükséges irányítást megadni, valamint a Végrehajtó Bizottság tagjait megválasztani. A Közgyűlés évente egyszer ülésezik, rendszerint valamelyik tagállam fővárosában, vagy nagyobb városában. Így pl. 1971-ben Ottawa-ban ült össze, ebben az évben Frankfurtban és 1973-ban Bécsben fog ülésezni, ahol ez alkalommal a rendes tárgysorozat mellett fennállásának 50. évfordulóját is meg fogja ünnepelni.

A Végrehajtó Bizottság egy elnökből, három alelnökből és kilenc tagból áll. Az elnököt 4, a tagokat 3 évre választják úgy, hogy a különböző világrészek arányosan legyenek benne képviselve. A Bizottság feladata a szervezet ellenőrzése és irányítása az Alapokmány és a Közgyűlés határozata szerint. A Végrehajtó Bizottság évente kétszer ül össze.

Az INTERPOL egyetlen állandó központi szerve a Titkárság, mely jelenleg Párizs Saint-Gaud nevű külvá-

rosában (26 Rue Armen Gaud) saját új 6 emeletes épületében székel. Vezetője egy igazgató, akit a Végrehajtó Bizottság választ és a Közgyűlés erősít meg állásában. Az igazgató felelős a Közgyűlés és a Végrehajtó Bizottság határozatainak végrehajtásáért, a költségvetéssel járó összes munkálatokért és az alája rendelt 4 szakosztály rendeltetésszerű működéséért.

A Titkárság 4 osztálya a következő: az adminisztrációs; a rendőrségi; a tanulmányi; és a sajtó osztály. Az adminisztrációs osztály előkészíti a gyűléseket, intézi a tagállamokkal és azok rendőrségi szerveivel való levelezést, vezeti a szükséges nyilvántartásokat és intézi a személyzeti ügyeket. A rendőrségi osztály felveszi a tagállamok által küldött rádió, vagy "teletype" üzeneteket vagy kéréseket és azokat a megfelelő szervekhez közvetíti. Erre a célra a szükséges készülékekkel felszerelt termek vannak berendezve, ahol a beosztott szakemberek egy különleges rejtjelzéssel dolgoznak. — A tanulmányi osztály a nemzetközi bűnözők (modus operandi) nyilvántartásával és különböző rendőrségi eljárások vizsgálatával foglalkozik. — A sajtó osztály legfontosabb feladata a szervezet egyetlen lapjának, az "International Review"-nek francia, angol és spanyol nyelven való kiadása.

A fentebb említett szerveken kívül minden tagállam köteles a fővárosában, vagy egy másik alkalmas városban egy Nemzeti Központi Irodát (National Central Bureau) fenntartani, amit röviden NCB-nek neveznek. Ennek feladata: a.) közvetíteni a hozzája tartozó rendőrségi szervek és az INTERPOL között; és b.) kapcsolatot tartani a szomszédos országokban működő NCB szervekkel. Az Egyesült Államok NCB irodája Washington D.C.-ben, a Treasury Department-ben működik.

A kapcsolat állandó és gyors fenntartására egy külön rádióhálózat van kiépítve az INTERPOL központ és a NCB között. Az USA csak 1971-ben építette fel erre a célra az adóállomását.

A szervezet költségeinek fedezéséhez a résztvevő államok megfelelő évi hozzájárulást kötelesek fizetni, aminek arányát az INTERPOL közgyűlése évenként állapítja meg. Amennyiben valamelyik ország nem fizetné meg a rája ki-

rótt összeget, a Végrehajtó Bizottság megfoszthatja az illető országot a szervezetben addig élvezett összes jogaitól.

Forrásmunkák:

Személyes interview 1972 június 15.-én Jean Jeark Mark-kal, az INTERPOL adminisztrációs osztályának vezetőjével,

INTERPOL: Constitution and General Regulations, Paris, 1968,

Marcel Sicott: A La Barre de L' Interpol, Paris: Les Productions de Paris, 1961.

Dr. R. B.

(A következő számunkban az Interpol működéséről 1-2 megtörtént esetet fogunk közölni olvasóinkkal. Szerk.)

MIÉRT NINCS A CSENDŐRSÉGNEK VÉDSZENTJE ÉS MIÉRT ÜNNEPLIK FEBRUÁR 14.-ÉT

A magyar hadseregen belül — ahová a Szolg. Szab. I. Rész. I. sz. melléklete "A" fejezete szerint a csendőrség is, mint ka'onaállományú alakulat tartozott — az egyes fegyvernemek a védszentjük nevenapján ünnepeltek. Így a gyalogság Szt. László, a tüzérek Szt. Borbála, a huszárok Szt. Hubertus, a gyorsanmozgók Szt. Kristóf napján, stb.

A csendőri szolgálat azonban már békében is olyan sok veszéllyel járt, hogy egy szent sem volt hajlandó vállalni a védelmét.

Jól lehet, mindenféle "brancs"-nak, a hegymászóktól a hordókészítőkön keresztül a tűzoltókig mindegyiknek van védszentje, de mind a mai napig sehol a világon, se a csendőrségnek, se a rendőrségnek nincs.

Miután így a csendőrségünk védszentet nem talált, nem maradt más hátra, mint az Úristen segítségét kérni. Így lett — egy szent helyett — a Kormányzó Úr legfelsőbb rendelete alapján testületünk felállításának 50. évfordulóján Csendőrnappá nyilvánítva február 14.-e, amit azóta is megünnepelünk. Az a nap, amikor I. Ferenc József szentelte az 1881 évi III. törvénycikket, mely a közbiztonsági szolgálat ellátására, egész Magyarország területére "M. Kir. Csendőrség" név alatt egy katonailag szervezett őrtestület felállítását rendelte el.

Röviddel 1 évre rá, 1882 február 14-én — 90 évvel ezelőtt — pontban éjfélkor, a faggyúgyertyával, vagy olajméccsessel világított új csendőrlaktanyákból, a fagyos, havas, zuzmarás hideg éjszakába kiléptek az első csendőr járőrök, hogy megkezdjék a portyázásokat, átvéve a közbiztonsági szolgálat ellátását a pandúroktól és ellássák azt az országban híven, becsülettel, vitézül jelszóval.

K. L. London.

(Megjegyezzük, hogy a rendőrök egyes helyeken megtartották András napját, ezek azonban nem voltak hivatalosak és általánosak. Szerk.)

RENDŐRSÉG, CSENDŐRSÉG, VKF 2

Lapunk előző számában jeleztük, hogy otthon megjelent a fenti címet viselő 430 oldalas könyv, mely 1919 augusztusától 1944 végéig közli a fenti 3 szervezet működését. Szerzője Hollós Ervin. A fedőlapján a cím alatt a következő szöveg: "1939 őszétől a felszabadulásig mind keményebbé, brutálisabbá vált a diktatura... Ezekben az években a VKF 2, a csendőrség és a politikai rendőrség terrorhadjárataiból kiemelkedik 12 nagyszabású, országos jelentőségű nyílt nyomozás, amelyek terjedelme és mélysége kihatott az ország sorsának alakulására.

A nyomozások aprólékos, sokszor hónapokig tartó munkáját olyan akciókkal egészítették ki, melyek radikálisan "oldották meg" egy-egy terület "biztonságát". Horthy és Keresztes-Fischer Ferenc felelőssége ebben elsőrendű, a II. világháború kitörésétől kezdve az ő közvetlen intencióik alapján folytak a nagyarányú letartóztatások és tömeges tisztogatási akciók, mint pl. 1941 nyarán az észak-erdélyi, vagy 1942 januárjában a délvidéki tisztogató "hadműveletek".

Mi itt, lapunk korlátozott terjedelme miatt csak rövid részleteket tudunk közölni a könyvből, amelyben a szerző hol elfogult gyűlölettel beszél, nagyít, torzít a "fasiszta típusú" közbiztonsági szervekről, hol pedig tárgyilagosan kénytelen egyes részeket hozni, ahol pl. az utasításokból, tanúvallomásokból, népbírósi jegyzőkönyvekből idéz. Sőt,

később itt-ott szinte elismeréssel szól a nyomozók szaktudásáról, s nem tagadhatja le az elért eredményeiket sem. Mi az idézetein kívül — amit szóról-szóra közöl — inkább a saját tévedéseire, nagyításaira mutatunk rá. A zárójelben lévő megjegyzések, jelek, a szerk.-ségtől.

A könyv első része, amely A "REND" őrei címet viseli, a proletár diktatúra után kezdődő "Újjászervezés"-t tárgyalja. A Horthy-rendszer 25 éve alatt, — írja — nyomasztó emlékként állt a burzsoázia lelkében, hogy 1919 márciusában egy nap alatt elveszett a hatalmi rendszer, gyár, földbirtok, bank, szolgabírótság. Ezért hatotta át az ellenforradalmi szellem az egész államapparátust, különösen annak erőszakszerveit, amely a kommunizmus elleni gyűlöletben jutott kifejezésre. (Ezt tetteik után nem is lehet csodálni!) "A tanácsköztársaság — mint ismeretes — viszonylag békés úton valósult meg". (??) Az elnyomó apparátus felsőbb vezetői is részesei voltak a legkegyetlenebb diktaturának! Éveken keresztül folyt a brutális, minden törvényes látszatot mellőző "felelősségre vonás". Ezért hozott új törvényt az uralkodó osztály az állami és társadalmi rend védelmére. (1921 é. III. tc.) A terrorhadjárat arányait jelzik az Országos Bűnügyi Nyilvántartó Hivatal adatai. A rő-ség politikai osztálya 1919 aug-tól dec-ig 24,430 ügyet iktatott. 1920-ban a bpesti államügyészség 89,697 ügyet tárgyalta! (?? Sok! Az év minden napjára 245 ügy?)

Taglalja azután a rő-ség fejlesztését, az egyes új osztályokat, alakulatokat. A bpesti rő-ség személyzete 1940-ig 7000-en felül volt, a vidéki kapitányságoké 5836-ra emelkedett.

A csendőrségről szóló fejezetet azzal kezdi, hogy míg 1914-ben, az egész ország területén 14,000 volt a létszám, 1919 szeptemberében ezzel szemben "Csonka Magyarországon" 17,000-es létszámmal indult! (??)

A cső-ség a katonaság és rő-ség olyan keveréke volt, amely a rendszer számára a legféltetlenebb és legbrutálisabb terrort biztosította! "... akadtak csendőr alakulatok, melyek mint a Vörös őrség részei ... ellenforradalmi mozgalmak ellen is felléptek!" (??) Ezt már Horthy is a szemükre vetette! (??) "Csendőrségi lapot indítottak. 1925-től rendszeresen kiadták a Csendőrségi zsebkönyvet is" (Már

az 1880-as években is volt!) A népelnyomást fokozni kellett!

"Kik lehettek csendőrök," — a következő cím. Általában falusi földműveseket vettek föl, akik szerintük, megfelelő kiképzés után teljesen megbízhatókká váltak. "... a Pécsen működő Zrinyi Közrendészeti Akadémián Csendőrtiszt Akadémia létesült" (??) A csendőrtiszteket a honvédség szélsőjobboldali gondolkozású tisztjei közül válogatták ki! (??)

A cső-ség a HM. és a BM. alá volt rendelve. Válságos helyzetben előfordult, hogy ilyenkor a cső-ség felügyelője ragadta magához a vezetést! (?)

A cső-ség évek során mindinkább katonai szervezetté vált. (Az is volt) "Több őrs tartozott egy szárnyparság alá. A sznypk-ok az esetek többségében törzstisztek voltak! (?) ... elemi képzettségű cső-k végezték a járőrözéseket, de a nyomozó szolgálatot is! Kétségtelen azonban, hogy altisztekből és csendőrlegénységből is kerültek ki tapasztalt, hírhedt nyomozók".

"... munkájukat utasítások, törvények szabályozták. Ilyen volt pl. .... a hírhedt (??) Csüsz. is". (Szegény Ügyviteli Szabályzat)

Sok részletet közöl szóról-szóra a Szut-ból is. "Egy-egy őrmester a Szut és Csüsz alapján 3 falu (??) közbiztonságáért volt felelős, vagyis ő parancsolt! Elképzeltük, milyen hatalma volt annak a cső. szds-nak, aki esetleg egy járás közbiztonságáért felelt, nem is beszélve őrnagyokról, ezredesekről, a törzstisztekről, akiket a cső. altisztek és legénység ritkán láttak, csak parancsaikat olvasták fel nekik." (Micsoda "alapos" ismeretek!) "A cső-ség rendszeresen vert szét és fojtott vérbe demokratikus tömeg-megmozdulásokat." Itt részletesen leírja az orosz (Szabolcs-Ung vm.) 1932 áprilisi fegyverhasználatot. (Jogos volt!)

Részletezi a "Központi irányítás"-t, a kerületi beosztásokat, a közp-i nyom. parság törzsalosztályát, mely kifejezetten politikai nyomozásokkal foglalkozott. Itt említi először, majd a könyvében később számos helyen H.L. szds., később ezds-t, "... aki egyik legismertebb politikai nyomozó szaktekintéllyé vált. Ő tette hírhedté a cső. nyomozást

politikai ügyekben, s B.L.-val együtt a legsúlyosabb, legfájdalmasabb vallatási módszereket dolgozta ki és alkalmazta . . . egyik st-i nyomozás során ingújjra vetkőzve verte a bányászokat!" (??)

A központi nyom. pság 1932-es nyílt nyomozása 4 hónapig tartott és az 500 ember letartóztatásához vezetett.

A cső-ségi figyelés 1933 nyarán tönkretette a szépen megindult pártszervezést és a tagok egy része a cső-ség kezébe került.

Az 1933-as, alig 2 hónapos nyílt nyomozás során 468 embert tartóztattak le. Itt emlékezik meg a 6 elemít végzett, "jó eszű, talpraesett" J.I. cső-ről, akire felfigyeltek az előjárói és nyomozói tanfolyamra küldték. Ezután — már mint őrmester — a VIII. ao. baloldali alcsoportjának lett a nyomozója. Résztvett minden nagyobb jelentőségű nyomozásban. Igen jó érzéke volt a kombinatív lépésekhez. "Nemcsak a részletekben történő, bizalmas felderítésekhez értett, hanem a nagyobb jelentőségű összefüggéseket is látta." (Ezt a szerző írja, mint a kutatásai alapján szerzett benyomásait.) "... J.I. thts. rendelkezett a baloldali pártok felderítésénél a legnagyobb áttekintéssel". J.I. 1939-ben a baloldali alcsoport vezetője lett . . . "kiemelkedő sikerei" tették lehetővé . . . hogy tisztté léptették elő. Szóval, a szerző nagynéha kénytelen dicsérni is, amit az említett nagyszabású nyomozásoknál, — amiről a folytatásban lesz szó, — többször megismétel.

A következő fejezet "A baloldali mozgalmak elleni nyomozások"-at tárgyalja általánosságban, megemlítve a Nyomozókulcs rendszeresítését is.

Részletesen ír a "Csendőrségi tanulmányok"-ról, amit a tisztek továbbképzésére (??) a cső. központi nyom. pság adott ki.

Majd röviden ismerteti a "Tábori csendőrség"-et, kiemelve a felkoncolási jogukat.

Ezután a VKF 2-t tárgyalja, mely az "ellenforradalmi rendszer"-ben, a "fehér terror" alatt a politikai nyomozások, hírszerzés és elhárítással foglalkozott, szorosán együttműködve a cső-séggel és rö-séggel.

Erről és a könyv II. részét képező "Nyílt nyomozások"-ról a következő számunkban hozunk folytatást.

ÉVFORDULÓK

— Alapításának 1000. évfordulóját ünnepli Székesfehérvár.

— 500 éve "...kezdetek legelsőbbben az alsó párton lévő magyarok kuruc névvel neveztetni..." — olvassuk egy régi leírásban. Ekkor kezdődött a mozgalmuk Erdélyben, ahonnan első támadásukat Debrecen környékén hajtották végre a Habsburgok ellen. A felkelés 1703-1711 között érte el a tetőfokát Rákóczi szabadságharcával.

— 200 éve született Sümegen Kisfaludy Sándor neves író és költő, aki "Himfi" álnév alatt az időben hazánk legnépszerűbb poétája volt. Egy ideig Bécsben testőrtiszt, majd mint csapattiszt francia fogságba esett. Később a nemesi felkelés idején József nádor segédtisztje volt.

— 150 éve, szilveszter éjjelén született Petőfi Sándor, a legnagyobb lírai magyar költő. Ő fejezte ki a kor lelkét, a nemzet géniuszát minden költőtársa között a leghivatottabban. A mai otthoni rendszer természetesen kisajátítja magának, mint forradalmárt! Az is volt, de a legtisztább, hazafiúi értelemben, aki nem tűrte az idegen igát. Mint Bem tbk. segédtisztje esett el 1849-ben. Ő a világ legtermékenyebb költője, amit bizonyít, hogy rövid élete alatt mintegy 760 verset írt és hagyott ránk.

RÖVID HIREK

— A kommunista országok rádióállomásai naponta — 79 nyelven — közel 1000 órát sugároznak külföldre.

— 1971 közepén 244,000 magánautó és 650,000 motorkerékpár volt nyilvántartva Magyarországon. A m. év első 9 hónapjában 1096 halálos, 8079 súlyos, 15,802 könnyű sebesüléssel baleset történt. 15%-kal több, mint az előző évben. Ez idő alatt 220,000 külföldi rendszámú gépjármű fordult meg hazánkban.

— Március 15-én a fiatalság nagyobb csoportja tüntetett a rendszer ellen a Petőfi szobornál, a Nemzeti Múzeum előtt, a Várban, s más helyeken. A vezetők közül 8-at ítéltek el félévtől 1 év és 10 hónapig terjedő börtönre. A Népszabadság c. lap elismeri a tüntetést — amit letagadni már nekik sem lehet —, de azt "éretlen magatartás"-nak csökenti le.

— Az országgyűlés elfogadta az Alkotmány-módosítást, ezzel együtt az új egészségügyi törvényt is, mely szerint minden lakos ingyenes betegellátásban részesül ez év április 1-től.

— 110 millió \$ volt az ország bevétele 1971-ben a turistaforgalomból. A turisták 25 millió napot töltöttek hazánkban.

— Otthon a családok 11%-a gyermektelen, 22% egykés, ami sorskérdésnek nevezhető.

— A magyar néphadseregben zászlósi és törzszászlósi rendfokozatot rendszeresítettek. Ezek a főtörm. és az aldhgy. közötti rangsorban helyezkednek el.

— A rendszer "súlyos" megállapítása: a fiatalság húzódozik, kibúvót keres a katonai szolgálat alól.

— A "Hargita" c. lap panaszkodik Erdélyből, hogy rohamosan emelkedik a törvénytörések száma, melynek jó része a túlzott alkoholizmusban keresendő. A munkatelepi lopások, sikkasztások okát pedig az ellenőrzés hiányával magyarázza.

— Jó meghatározást olvastunk egyik lapban. "Mi a lopás"? Népvagyon ellen elkövetett bűncselekmény, mellyel a dolgozók kiegészítik keresetüket a létminimumra!

— A clevelandi magyar negyed magyar rendőrsége (L! előző E.É-t) jólsikerült jótékonycélú bált rendezett, melyen Közösségünket az elnökünk küldöttséggel képviselte.

— Petry Frigyes (Buffalo) és Szabó Mihály (Ausztria) bajtársainknak szeretettel gratulálunk fiúk születése alkalmából!

— A Cső. Cs. Közösségnek küldött karácsonyi és újévi jókívánatokért itt mondunk köszönetet N.F., D.P., L.A. németországi, Sz.J., S.I. ausztriai, K.L., B.I. angliai, K.M., P.F., F.F. kanadai és számos U.S.-beli bajtársnak.

— Álljon itt végül egy "felemelően érdekes, nekünk oly életbevágóan fontos" nemzetközi hír!! "A gödöllői Agrártudomány Egyetem ünnepi tanácsülésén tb. doktorrá avatták Vlagyimir Vlagyimirovics Mackevics szovjet fm. minisztert!" Gratulálunk mind neki, mind az Egyetemnek!

Minden olvasónknak örömteljes, boldog újévet kíván a

Szerkesztő Bizottság.

